Merlijn Mikkers Msc, Safety Advisor, Inspectie Verkeer en Waterstaat

Just culture: van zondebok naar gezond onderzoek

M. Mikkers, Safety Advisor, Inspectie Verkeer en Waterstaat, Rotterdam
F.W. Guldenmund, University Lecturer, Technische Universiteit Delft

Onderwerp/vraagstelling

De presentatie gaat in op de volgende onderwerpen en de verbanden tussen deze onderwerpen:
De ontwikkelingshiërarchie van een veiligheidscultuur Just Culture en de bereidheid van medewerkers om ongevallen of incidenten te melden

Methoden en technieken & Resultaten/discussie

Sinds het concept veiligheidscultuur is toegevoegd aan het veiligheidskundig jargon, vindt er veel onderzoek plaats naar de inhoud en vooral de gevolgen van een bepaalde veiligheidscultuur. Cultuur is een begrip dat daarvoor vooral gangbaar was in de antropologie en de sociologie maar dat in deze disciplines als waardevrij concept werd gehanteerd. Met veiligheid is dit minder het geval, want naast veiligheid bestaat er ook onveiligheid en het is juist dit laatste waarvan wordt verondersteld dat er een zekere cultuur aan ten grondslag ligt.

Het concept veiligheidscultuur is als zodanig ongedifferentieerd. Hierin probeert men de laatste jaren wat meer verandering te brengen, door veiligheidscultuur te relateren met bepaalde ongevallen, leiderschapsstijlen, organisatorisch leren en het melden van incidenten. Daarnaast zijn ook de begrippen volwassenheid (van cultuur) en ontwikkelingshiërarchie ontwikkeld. Hiermee wil men dan aanduiden dat een bepaalde cultuur zich op verschillende niveaus kan bevinden, waarbij ieder niveau een zekere veiligheidsprestatie met zich meebrengt.

Deze niveaus nu, kunnen in verband gebracht worden met de bereidheid van medewerkers waarmee zij ongevallen of incidenten willen melden. Een deugdelijk meldingssysteem is onontbeerlijk voor een organisatie die voortdurend de eigen veiligheidsprestatie wil verbeteren.

Bovendien dienen meldingen op een rechtvaardige manier te worden onderzocht met het oog op verbeteringen en niet gericht op zondebokken.

De presentatie gaat in op de relatie tussen veiligheidscultuur en de bereidheid tot melden. In verschillende organisaties is deze relatie middels een vragenlijst onderzocht; resultaten en conclusies worden hiervan besproken.